

ЛЕСЯ УКРАЇНКА У ВЗАЄМИНАХ ЗІ СТУДЕНТАМИ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Ольга Меленчук

*кандидат філологічних наук, асистент кафедри української
літератури Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
o.melenchuk@chnu.edu.ua*

На початку ХХ століття у Чернівецькому університеті навчалося чимало талановитої молоді з різних куточків Буковини та Галичини, які під орудою професора С. Смаль-Стоцького глибоко засвоювали основи мовознавчої та літературознавчої науки, збагачували свій світогляд, брали активну участь у громадському житті краю. Особливу роль в університетських студіях відігравала робота над вивченням творчості Т. Шевченка.

У цьому зв'язку викликає зацікавлення особа Миколи Харжевського (1879–1907), який рано пішов із життя. Народився він на Коломийщині в селі Верхній Вербіж. Навчався у Коломийській гімназії (1891–1898), після закінчення якої студіював право у Львівському університеті, однак невдовзі став студентом філософського факультету Чернівецького університету (1898–1905).

З документально-біографічної книги молодшої Лесиної сестри Ольги Косач-Кривинюк „Леся Українка” хронологія життя і творчості” вдалося з'ясувати цікавий факт у житті М. Харжевського. За часів свого навчання в Чернівцях він у серпні 1901 року у зв'язку з хворобою легень перебував на лікуванні в селі Буркут (відоме своїм джерелом мінеральної води) на Верховинщині, де в цей час приймала оздоровчі процедури Леся Українка. У листі до батька Петра Косача від 25 липня 1901 року поетеса писала про особливості тамтешнього клімату та місцевий побут і зауважувала, що в Буркуті лише чотири будинки, які межують один з одним, тому всі їхні мешканці збираються щодня за спільним столом: „Приїжджі тут все більше русини з Галичини і з Буковини, всі живуть дуже в згоді один з одним і, як видно, не скучують, обстановка привітна і не

больнична...», – запевняла батька Леся Українка. М. Харжевський, маючи ще й музичний таланти (грав на скрипці, писав музику), заслуховувався у гірському селі не тільки Лесиним співом українських народних пісень, а й прислужився своїми знаннями галицьких пісень К. Квітці, який позаписував дещо із його вуст. „Харжевський навчив потім товаришів з Лесиного голосу пісні: „Ой, не шуми буйним листом, зелений катране”. Харжевський розказував теж, як багато можна було навчитися від Лесі і як тяжко вона слабувала», – писала О. Косач-Кривинюк.

Проливають світло на перебування Лесі Українки на Буковині та на причетність до цієї події М. Харжевського й інших студентів спогади В. Сімовича, також вихованця Чернівецького університету. Він зазначав, що до проведення святкового вечора з нагоди приїзду письменниці, який відбувся 22 травня 1901 року в приміщенні Народного дому в Чернівцях, доклало студентство з „Молодої України”. Окрім наукових виступів С. Смаль-Стоцького та В. Сімовича, звучали поезії Лесі Українки у виконанні студента Платона Лушпинського, що ж до музичної частини епохальної імпрези, то присутніх вражала мелодія „Гуцулки”, яку М. Харжевський віртуозно виконав на скрипці у супроводі гри на фортепіано студента-правника Емануїла Стратийчука.

М. Харжевський був надзвичайно діяльним у студентському середовищі, позаяк стояв біля витоків заснування та виконував обов’язки голови академічного товариства „Молода Україна”, а відтак заступав В. Сімовича і у товаристві „Січ”, з яким деякий час плідно працював.

Через передчасну смерть М. Харжевський не встиг сповна віддатися педагогічній діяльності, про яку так мріяв, бо, зі слів В. Сімовича, лише два місяці зміг попрацювати в Чернівецькій учительській семінарії. Звертаючи погляд у минуле, В. Сімович так писав про заслуги та вподобання уже покійного М. Харжевського: „це був хрустальний характер, дуже систематична людина з симпатіями до радикалізму”. Похований М. Харжевський у селі Сопів на рідній Івано-Франківщині.

Отже, в біографію Лесі Українки увійшло кілька студентів Чернівецького університету, передусім Василь Сімович і Микола Харжевський.